

9. The House of Lords Completing the Reform // DCA [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dca.gov.uk/constitution/holref/index.htm>

10. Weir S. Political Power and Democratic Control in Britain / Weir Stuart, Beetham David. – Routledge, 2002. – 518 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://books.google.ru/books?id=8llpqOchGWEC&pg=PA35&dq=The+political+system+in+Britain&lr=&hl=uk#PRA2-PT1,M1>.

УДК 327.7:341.1

**А. А. Вавринюк** – кандидат географічних наук, доцент кафедри країнознавства і міжнародних відносин Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, доктор географічних наук кафедри міжнародних відносин Державного професійного інституту в Хелмі (Польща)

## **Problemy wewnętrznej polityki państw strefy euro i ich wpływ na rozwój gospodarczy pozostałych krajów Unii Europejskiej**

*Роботу виконано на кафедрі  
країнознавства і міжнародних відносин  
СНУ ім. Лесі Українки*

Kryzys finansowy, którego początki datuje się na 2007 r. przyniósł państwom – członkom strefy euro duże straty finansowe, a tym samym olbrzymie zadłużenie w stosunku do Produktu Krajowego Brutto. Próby ratowania poszczególnych gospodarek obejmowały pożyczki oferowane najbardziej zadłużonym krajom, na które składały się między innymi wszystkie państwa członkowskie Wspólnoty Europejskiej. Kryzys strefy euro odbił się negatywnie na gospodarki pozostałych członków UE.

**Kluczowe słowa:** kryzys finansowy, solidarność, Unia Europejska, strefa euro.

**Вавринюк А. А. Проблеми внутрішньої політики країн Єврозони та їхній вплив на економічний розвиток решти країн Європейського Союзу.** Фінансова криза, що почалася у 2007 р., принесла країнам-членам єврозони великі фінансові затрати, й, таким чином, величезний борг по відношенню до валового внутрішнього продукту. Спроби порятунку їх економіки включали позики, запропоновані найбільш заборгованим країнам, на які склалися, зокрема, всі держави-члени Європейського співтовариства. Криза в єврозоні мала негативний вплив на економіку решти країн-членів ЄС.

**Ключові слова:** фінансова криза, солідарність, Європейський Союз, єврозона.

**Вавринюк А. А. Проблемы внутренней политики стран еврозоны и их влияние на экономическое развитие остальных стран Европейского Союза.** Финансовый кризис, начавшийся в 2007 г., принес странам-членам еврозоны большие финансовые затраты, и, таким образом, огромный долг по отношению к валовому внутреннему продукту. Попытки спасения их экономики включали одолжения, предложены наиболее задолженным странам, на которые складывались, в частности, все государства-члены Европейского сообщества. Кризис в еврозоне оказал негативное влияние на экономику остальных стран-членов ЕС.

**Ключевые слова:** финансовый кризис, солидарность, Европейский Союз, еврозона.

**Wawryniuk A. A. Internal Policies Problems of Eurozone Countries and Their Impact on the Economic Development of the Other European Union Countries.** The financial crisis that origins date back to 2007 brought significant financial losses to the member countries of the euro area, and thus the huge debt in the relation to Gross Domestic Product. The attempts to rescue the countries' economies included the offer of loan dedicated to the most indebted ones. Among others, the loan fund was collected with the help of all member states of the European Community. Eurozone crisis affected on the economies of other EU members in a negative manner.

**Key words:** financial crisis, solidarity, European Union, eurozone.

**Aktualność badań.** Problematyka ustalania warunków tworzenia granicy państwowej, jej wytyczenie w terenie jest nie tylko dla zajmujących się tym tematem pracowników nauki ciekawym wątkiem. Interesują się nim również inne środowiska, w tym czytelnicy pragnący poznać część historii własnego narodu. Z tych też powodów badania tego tematu nigdy nie tracą na aktualności.

**Analiza ostatnich publikacji.** Brak jest opracowań zwartych na ten temat.

**Przedmiot i cel zadania naukowego.** Niniejsze opracowanie ma przybliżyć problematykę zadłużenia wybranych państw Unii Europejskiej – członków strefy euro i jego wpływu na gospodarki pozostałych krajów Wspólnoty.

**Wykład tekstu.** Państwa współczesnego świata zarówno pod względem politycznym, jak i gospodarczym charakteryzują się dużą współzależnością. Ma to związek przede wszystkim z globalizacją ekonomiczno-polityczną.

Istniejący do niedawna podział na kraje bloku socjalistycznego i państwa zachodnie przestał praktycznie istnieć. Zniesione zostały też blokady dotyczące wymiany gospodarczej, intelektualnej, obronnej itp. Mamy więc otwarty politycznie i gospodarczo świat działający na zasadzie naczyń połączonych. W takiej sytuacji każde zachwianie rynku wewnętrznego jednego państwa może oddziaływać na gospodarkę innych krajów regionu.

Europę i inne kontynenty co pewien czas dotyka kryzys ekonomiczny, określany też jako kryzys gospodarczy. Należy zauważyć, że dotychczasowe badania naukowe pozwalają określić, że w ciągu ostatnich 450 lat zaobserwowano na świecie 70 kryzysów ekonomicznych. Z tym, że pierwsze wstrząsy kryzysowe wybuchały powstawały najczęściej w sferze handlu i kredytu [2, s. 138].

W latach odległych kryzysy dotyczące handlu i finansów miały charakter lokalny, a nieco później powstawały już jako zjawisko o szerszym zasięgu w wyniku spekulacji na giełdach finansowo – towarowych.

Mirosław Bochenek, definiując znaczenie pojęcia «kryzys» podaje za Gregorym Mankiem i Markiem P. Taylorem, «określił kryzys jako okres, w którym drastycznie spada wielkość produkcji w ujęciu relatywnym i dochody ludności oraz rośnie bezrobocie. Synonimem kryzysu jest desperacja. Natomiast łagodny spadek realnego Produktu Krajowego Brutto (PKB) i nieznaczny wzrost bezrobocia nazywany jest recesją» [2, s. 153].

Istotne uwagi dotyczące kryzysu odnotowała Marzena Adamczyk, która podaje, że «kryzysem można nazwać nagłą zmianę, załamanie, które powstało na rynku finansowym, związane z brakiem płynności i niewypłacalności jednostek uczestniczących w tym rynku, zmuszające władze publiczne do interwencji» [1, s. 14].

Historycznie rzecz ujmując na przełomie XX i XXI wieku odnotowano dwa globalne kryzysy. W 1973 r. rozpoczął się tzw. kryzys naftowy, a w 2007 r. kryzys finansowy. Ten ostatni doprowadził do najgłębszej recesji w powojennej historii, a za jego przyczynę uznaje się nierównowagę na rachunkach bieżących różnych krajów świata [3, s. 25]. Według prognoz Komisji Europejskiej tylko w latach 2008–2010 dług publiczny krajów UE miał wzrosnąć z 59 % do 71 %, czyli w przybliżeniu o niemal 2 biliony euro [4, s. 47].

Jednocześnie Unia Europejska ogłosiła tzw. plan pobudzenia gospodarki, na którego cel przeznaczono 200 miliardów euro, w tym prawie 170 mld euro z budżetu

państw członków UE, a pozostałe 30 mld miało pochodzić z Unii Europejskiej i Europejskiego Banku Inwestycyjnego [6].

Do 2014 r. państwami członkami strefy euro były: Austria, Belgia, Cypr, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Portugalia, Słowacja, Słowenia i Włochy.

Do państw członków Unii Europejskiej, pozostających poza strefą euro należały: Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Dania, Litwa, Polska, Rumunia, Szwecja, Węgry i Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.

Komisja Europejska opublikowała zadłużenie całkowite państw UE, obliczone jako procent Produktu Krajowego Brutto. Od początku wystąpienia kryzysu finansowego największe zadłużenie miała Grecja w 2009 r. – 115,1 % PKB; w 2010 r. – 140,2 % PKB; a w 2011 r. – aż 150,2 % PKB. Na drugim miejscu z największym zadłużeniem znalazły się Włochy w 2009 r. – 115,8 % PKB; w 2010 r. – 118,9 % PKB, w 2011 r. – 120,2 % PKB. Ponad 100 % PKB zadłużenia w 2011 r. odnotowały: Irlandia (107 %) i Belgia (100,5 %). W tym samym roku wysoki stopień zadłużenia miała też Portugalia (88,8 %), Francja (86,8 %) a także Niemcy (75,9 %). Na tym tle Polska wypadła bardzo korzystnie. W poszczególnych latach zadłużenie jako procent PKB wynosiło: 2009 r. – 51,0 %; 2010 r. – 53,5 % oraz 2011 r. 57,2 % [5, 142].

Niepokój Unii Europejskiej budziły budżety przede wszystkim Grecji Irlandii, Hiszpanii i Portugalii. Państwa te, jako członkowie strefy euro mogły liczyć na konkretne Sparcie, w ramach solidarności. Przykładowo w początkowej fazie kryzysu Grecja otrzymała pożyczkę w wysokości 110 mld euro, na którą złożyły się państwa członkowskie UE, w tym również Polska (ok. 6 mld euro). Ponadto uruchomiony został fundusz pomocowy dla pozostałych państw będących w głębokim kryzysie w wysokości około 750 mld euro, z czego aż 500 mld euro to wpłaty dokonywane z budżetów państw – członków Wspólnoty Europejskiej, a pozostała kwota została zaoferowana przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy [5, s. 142].

Na podstawie powyższych danych można zauważyć, że składki na poprawę kondycji finansowych będących w kryzysie państw członków strefy euro wpłacają również kraje, które jeszcze do niedawna pozostawały poza UE, a których gospodarski są w znacznie gorszej sytuacji niż członkowie tzw. «starej unii».

Odnosnie Polski doskonale podsumowanie istniejącej sytuacji wyraził Przemysław Pacuła pisząc: «Kryzys gospodarczy Europy ma oczywiście negatywne konsekwencje dla Polski. Przykładowo, może on ujemnie zaważyć na kształcie funduszy strukturalnych w perspektywie finansowej 2014–2020. W przypadku pogłębiania się problemów gospodarczych państw UE, mogą pojawić się także próby ograniczania przepływu siły roboczej, towarów i usług» [5, s. 149].

**Wnioski i perspektywy następnych badań.** Trudno dziś wyrokować jaka będzie przyszłość Unii Europejskiej. Dla Polski istotne jest to, że jej głos coraz bardziej staje się słyszalny, wzrasta jej autorytet i udział w podziale środków Wspólnoty. Nie bez znaczenia jest również i to, że na prezydenta Zjednoczonej Europy prezydenci i premierzy państw – członków UE wybrali Polaka Donalda Tuska.

Mając na uwadze powyższe wydaje się celowym, by w sposób naukowy dokonywać następujące zmiany, przede wszystkim dotyczące najsłabszych gospodarek państw, w tym Polski a także perspektyw w różnej formie współpracy z Ukrainą, nie wykluczając jej pełnego członkostwa we Wspólnocie Europejskiej.

### **Źródła i literatura**

1. Adamczyk M. Współczesny kryzys finansowy – przyczyny i konsekwencje dla gospodarki światowej / M. Adamczyk // Wyzwania gospodarki globalnej. Prace i Materiały Instytutu Handlu Zagranicznego Uniwersytetu Gdańskiego. – Gdańsk, 2012. – № 31. – S. 14.

2. Bochenek M. Rozważania historyczno-semantyczne na temat kryzysów ekonomicznych / M. Bochenek // Akta Universitatis Nicolai Copernici. Ekonomia XLIII. – Toruń, 2012. – № 2. – S. 138.

3. Krzak M. Sytuacja na międzynarodowych rynkach finansowych / M. Krzak // Kryzys globalny. Początek czy koniec? / red. J. Winnicki. – Gdańsk, 2009. – S. 25.

4. Orłowski W. M. Kryzys a tendencje wzrostu gospodarczego na świecie. Skala kryzysu finansowego / W. M. Orłowski // Kryzys globalny. Początek czy koniec? / red. J. Winnicki. – Gdańsk, 2009. – S. 47.

5. Pacuła P. Kryzys ekonomiczny w Europie a bezpieczeństwo Unii Europejskiej i Polski / P. Pacuła // Bezpieczeństwo Narodowe. – 2011. – № 17. – S. 142.

6. Unia Europejska walczy ze skutkami społecznymi kryzysu gospodarczego [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=pl&catId=736>, data odczytu [10 IX 2014].

УДК 323.28(477.6):796.071(477)

**С. М. Кулик** – кандидат політичних наук,  
доцент кафедри країнознавства  
і міжнародних відносин  
Східноєвропейського національного  
університету імені Лесі Українки

### **Участь вітчизняних спортсменів у Антитерористичній операції на південному сході України**

*Роботу виконано на кафедрі  
країнознавства і міжнародних відносин  
СНУ ім. Лесі Українки*

Розглянуто громадянську позицію спортсменів України щодо подій на Донбасі та в Криму, їх участь у АТО на сході України та використання імен відомих представників спорту в інформаційних війнах.

**Ключові слова:** спортсмени, добровольці, Антитерористична операція, російська пропаганда.

**Kulik S. M. Participation of National Athletes in the Anti-terrorism Operations in Southeastern Ukraine.** Civil position of sportsmen of Ukraine is considered in relation to events on Donbass and in Crimea, their participating in ATO on east of Ukraine and bringing in of well-known representatives of sport to the info-wars.

**Key words:** sportsman, volunteers, Anti-terror operation, Russian propaganda.

**Актуальність дослідження.** Анексія Російською Федерацією Автономної Республіки Крим, подальше військово-політичне протистояння у Донецькій та Луганській областях між Україною та РФ не залишили байдужими громадян обох держав. Спортсмени України відгукнулися на ці події, як військовослужбовці і добровольці вони брали участь у воєнних діях, матеріально й морально активно допомагали Збройним силам і добровольчим батальйонам, підтримували мешканців цих регіонів.

**Мета** дослідження – дослідити участь, допомогу спортсменів України у проведенні АТО, **завдання** – з'ясувати громадянську позицію вітчизняних